

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 9 maja 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.26.2019.GK

Pani
Agata Mikulska
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Miłkowicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 11 – 12 kwietnia 2019 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. 2018 r. poz. 998 ze zm.) dalej zwanej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Grzegorz Kownacki - inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolerów oraz Edyta Kamińska - inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Miłkowicach, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „GOPS”.

Przedmiotem kontroli była ocena organizacji systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodności zatrudnienia z wymaganymi kwalifikacjami pracowników Ośrodka realizujących zadania wynikające z ustawy w okresie od 1 kwietnia 2018 r. do dnia 11 kwietnia 2019 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem kontroli na I półrocze 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, funkcję Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkowicach pełniła Pani Agata Mikulska, będąca odpowiedzialną za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowością, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 15. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez Panią Agatę Mikulską.

(dowód: akta kontroli str. 16-27)

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Uchwałą nr XVIII/160/2016 Rady Gminy Miłkowice z dnia 18 lutego 2016 r. nadano statut Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Miłkowicach. Z przedmiotowego dokumentu wynikało, iż Ośrodek został wyznaczony do realizacji zadań gminy wskazanych w ustawie. Zarządzeniem Nr 3/2013 z dnia 21 czerwca 2013 r. (z późniejszymi zmianami) Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkowicach, wprowadził Regulamin organizacyjny jednostki.

W świetle art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Uchwałą nr XXXIII/254/2017 Rady Gminy w Miłkowicach z dnia 19 maja 2017 r. przyjęto „ *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2019*”. Jako cel główny programu przyjęto *Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania*”.

(dowód: akta kontroli str.28-55)

W świetle art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 cyt. ustawy. Gmina realizowała cele Programu Wspierania Rodziny poprzez przydzielanie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, wsparcia udzielanego przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych Ośrodka, przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej, diagnozę przyczyn kryzysu w rodzinach na terenie gminy, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, współdziałanie z instytucjami, w tym z Gminnym Ośrodkiem Zdrowia w Miłkowicach, placówkami oświatowymi w Miłkowicach i Rzeszotarach, Ośrodkiem Kultury i Sportu w Siedliskach, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miłkowicach, a także organizacjami pozarządowymi.

W Gminnym Ośrodku Zdrowia w Miłkowicach przy ul. Działkowej 2 A prowadzone były konsultacje oraz poradnictwo specjalistyczne, w tym przez psychologa (przedostatni czwartek miesiąca w godzinach 08:30 – 13:00) i psychiatrę (ostatni wtorek miesiąca w godzinach 13:00 – 17:00). Ponadto rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji

opiekuńczo – wychowawczych mogły korzystać z pomocy w wykazanym zakresie w placówkach oświatowych, do których uczęszczały dzieci, Sądzie Okręgowym w Legnicy oraz Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnowie. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miłkowicach codziennie w godzinach od 07:00 do 15:00 oferowała pomoc dla osób dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Osoby z terenu gminy wymagające pomocy prawnej, kierowane były do pobliskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy rodzinie w Legnicy. Poradnictwo w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej udzielane było w każdy czwartek w godzinach 15:30 – 17:30. Dodatkowo od poniedziałku do piątku w każdym tygodniu miesiąca istniała możliwość skorzystania z poradnictwa socjalnego udzielanego w godzinach 07:00 - 15:00. W okresie od 1 kwietnia 2018 r. do 11 kwietnia 2019 r. nie wystąpiła sytuacja uzasadniająca potrzebę udzielenia wsparcia w postaci usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.

(dowód: akta kontroli str. 54-56)

Zarządzeniem Nr 1/2019 Dyrektora gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkowicach z dnia 01.03.2019 r. powołany został Zespół do spraw Asysty Rodzinnej. Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą w Ośrodku było zatrudnionych 3 asystentów rodziny, w tym jeden od 1 sierpnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, praca asystenta rodziny nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była prowadzona. Asystent rodziny nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, kierownik Ośrodka przydzielał asystenta rodziny w świetle art. 11 ustawy. Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził w tym samym czasie pracę nie przekraczała 15 i realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym.

Kontrola 5 losowo wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

- W przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.). Następnie po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny sporządzał wniosek o powyższą formę wsparcia, przekazując go do Dyrektora Ośrodka.

- Kierownik Ośrodka po otrzymaniu wniosku pracownika socjalnego, przydzielał rodzinie asystenta rodziny.
- Dla każdej z rodzin opracowany był plan pracy z rodziną obejmujący zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawierający terminy ich realizacji oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich wykonanie. Przedmiotowe dokumenty nie zawierały przewidywanych efektów pracy z rodziną co stanowi nieprawidłowość. Plany pracy tworzone we współdziałaniu z rodzinami. W przypadku tego wymagającym, plan pracy z rodziną był skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
- Wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.
- W skontrolowanych aktach rodzin wspieranych przez asystenta znajdowały się także sporządzane przez niego notatki służbowe, „*Karty pracy asystenta rodziny*”, „*Sprawozdania z pracy asystenta rodziny z rodziną*”, „*Arkusze diagnozy/oceny sytuacji rodziny*”.
- Plany pracy z rodziną poddawano modyfikacjom w zależności od zaistnienia okoliczności, które powodowały zasadność takich działań.
- Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy w szczególności dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy. Asystent rodziny sporządzał okresowe oceny sytuacji rodziny przekazując je Dyrektorowi GOPS. We wszystkich przypadkach przestrzegano 6 miesięcznego terminu sporządzenia okresowej oceny sytuacji rodziny. Przedmiotowe dokumenty były każdorazowo pieczętowane i podpisywane przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego. Z treścią okresowych ocen sytuacji rodziny zapoznawano wspieraną rodzinę. Potwierdzając spełnienie wskazania zgodnego z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, dokumenty sygnował także Dyrektor Ośrodka.

W okresie podlegającym kontroli pracą asystentów rodziny zostało wspartych 15 rodzin. W przypadku 3 rodzin praca została zakończona z powodu zrealizowania działań określonych planem pracy i przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych przez rodziny.

Rodziny, z którymi asystent zakończył pracę były każdorazowo po tym okresie monitorowane przez pracownika socjalnego Ośrodka oraz asystenta rodziny. Wskazane jest aby monitoringi asystenta rodziny po zakończonej pracy z rodziną były zaplanowane w czasie i nie miały charakteru jednostkowego.

(dowód: akta kontroli str. 57, 116-117)

Asystent udzielał członkom rodziny pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, sporządzał na wniosek sądu opinie dotyczące sytuacji rodziny, udzielał pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych wykazywanych przez rodziny z dziećmi.

W świetle art. 176 pkt 3 lit. b) oraz pkt 4 lit. c) ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. Zarządzeniem nr 100/2016 Wójt Gminy Miłkowice w dniu 4 listopada 2016 r. upoważnił Dyrektora GOPS do ustanawiania rodzin wspierających, a także zawierania i rozwiązywania z nimi umów. Ponadto na podstawie przedłożonej dokumentacji stwierdzono, iż Ośrodek poszukiwał kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej, tworząc warunki do ich działania. Wskazane jest aby działanie to miało charakter powtarzalny, cykliczny. Z treści oświadczenia przyjętego od Pani Agaty Mikulskiej wynika, iż w okresie objętym kontrolą, Ośrodek miał podpisaną umowę z 1 rodziną wspierającą. Świadczona przez nią pomoc dotyczyła opieki i wychowania dzieci w rodzinie, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. Z uwagi na brak wystąpienia sytuacji uzasadniającej ponoszenie przez rodzinę wspierającą kosztów związanych z udzielaniem pomocy, nie zaistniała konieczność finansowania powyższego przez gminę.

Kierownik Ośrodka oświadczył, iż na terenie Gminy nie prowadzono placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 176 pkt 3 lit. c) ustawy. Gmina realizowała zadanie własne w postaci współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do łącznej liczby 9 dzieci. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, wydatki ponoszone były odpowiednio w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Przyczynami stanowiącymi najczęstszą przesłankę do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej była postępująca niewydolność opiekuńczo – wychowawcza ich naturalnych

rodzin. Jako istotny czynnik utrudniający lub uniemożliwiający podjęcie współdziałania z rodzinami na rzecz powrotu do nich dzieci był brak zgody rodziców na współpracę, brak aktywnego działania rodzin w zakresie określonym w planie pracy opracowanym i realizowanym przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną, zaawansowane uzależnienia od środków psychoaktywnych oraz migrujący charakter funkcjonowania.

Dyrektor kontrolowanej jednostki przygotował roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, które zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy, do dnia 31 marca każdego roku wójt składał radzie gminy oraz przedstawiał potrzeby związane z ich realizacją.

(dowód: akta kontroli str. 89-115)

Kontrola kwalifikacji zawodowych pracowników Ośrodka prowadzących pracę z rodziną potwierdziła, że spełniają oni w tym zakresie wymogi określone przepisami prawa. W przypadku wykształcenia asystentów rodziny analiza akt osobowych wykazała, iż posiadali oni kwalifikacje zgodne z ustawą. W okresie kontrolnym podnosili oni swoje kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń, których tematyka związana była z zadaniami asystenta rodziny, a ich realizacja i finansowanie wynikało z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b) ustawy.

Stosując art. 177 ustawy, w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny, w tym „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, w ramach którego współfinansowano zatrudnienie asystentów rodziny.

(dowód: akta kontroli str. 116-134)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Miłkowicach stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Plany pracy z rodziną nie zawierały przewidywanych efektów pracy.

Wobec powyższego wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. W planie pracy z rodziną zawierać przewidywane efekty pracy.

Podstawa prawna: art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca

2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia **28 czerwca 2019 roku** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuty Zmija
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

